

ברין מזיק

רמב"ם פ"ז מהל' חובל ומזיק הי"ב: «הזורק כלי מראש הגג לארץ ולא הי' תחתיו כלים וקדם אחר ושברו במקל כשהוא באויר קודם שהגיע לארץ, הרי זה הראשון פטור שלא שבר אלא כלי שסופו להשבר מיד בודאי ונמצא כשובר כלי שבור ואין זה כגורם». וכתב המגיד משנה, «זהו מימרא פסוקה פ' כיצד הרגל דכ"ו ע"ב. ומתוך לשון רבנו נראה שהזורק חייב אם הכלי אינו שלו, וכן משמע מתוך מה שכתב למעלה וכן עיקר».

ובפ"ב מהל' נזקי ממון הי"ד פסק הרמב"ם, «היו מחטטין בחבל ונפסק החבל ונשבר הדלי משלמין נזק שלם, והוא שנתגלגל הדלי מחמתן עד שנפל ונשבר». והוא כאוקימתיה דרב ביבי בר אביי בב"ק דף י"ח «דקאזיל מיניה מיניה».

והתמיה מפורסמת. דהא האי אוקימתיה דרב ביבי בא רק לדחות ראית הגמרא ממתניתין דהיו מחטטין בחבל, דבתר מעיקרא אזלינן. וע"ז דחי רב ביבי, דמיירי דקאזיל מיניה מיניה, ולא תפשוט ממתניתין דבתר מעיקרא אזלינן. אבל למ"ד בתר מעיקרא אזלינן, לא צריכין לאוקמי מתני' דקאזיל מיניה מיניה, לפי"ז תקשה למה ליה להרמב"ם לאוקמי האי דינא דהיו מחטטין בחבל דהוא דוקא בנתגלגל מחמתן כיון דפסק בזרק כלי מראש הגג כרבה דבתר מעיקרא אזלינן, וכשי' הרמ"ה שהביא הנ"י בפ"ב דב"ק, ונמצא פסקי הרמב"ם סתרי אהדדי.

ובלחם משנה נזקי ממון שם כתב ח"ל: «הרב בעל המאירי הקשה על הרי"ף דפסק תרתי דסתרן לפי הנראה מהסוגיא דהוא פסק כרבה" וכתב שינויא דרב ביבי דקאזיל מיניה מיניה, ושם תירץ הרמב"ן בספר המלחמות וכן הרא"ש בפסקיו תירץ בשם הראב"ד, ורבנו הלך בשיטת ההלכות.

ובאמת לדעתי תירוצו של הרמב"ן על הרי"ף אינו עולה לכאורה לשי' הרמב"ם דהא הרמב"ן במלחמות שם תירץ קושית בעל המאור בשתי דרכים. א) דהרי"ף מספקא לי' אי בתר תבר מנא אזלינן נפסק הכא והכא

לקולא. ב) דשיטת הרי"ף הוא, דהא דפשט הגמרא לאיבעי רבא מרבה הוא, דבתר תבא מנא אזלינן, דרבה סבירא ליה הכלי עומדת להשבר, ולא שוי מידי, והשני הרי שבר כלי דלאו בר דמים הוא, וע"כ דחידוש רבה דגם הזורק פטור משום דבתר תבר מנא אזלינן ולפי"ז הרמב"ם דס"ל דהזורק חייב, וכדכתב המגיד משנה, וכדמשמע מתוך לשונו, ע"כ ס"ל דהוכחת הגמ' מרבה היא, דבתר מעיקרא אזלינן, ופסק כרבה, ושוב קשה פסקיו אהדדי. הן אמת דלולי דברי המגיד משנה, הי' אפשר לומר דסבירא ליה להרמב"ם דהזורק פטור דבתר תבר מנא אזלינן, וסבירא ליה כשיטת הראשונים דס"ל דאי בתר תבר מנא אזלינן חייב המשבר, הא צדק הרמב"ן בסברתו, דסוף סוף הכלי לאו בר דמים הוא, וע"כ דסברתם היא דנהי דהכלי אינו ראוי עוד לתשמיש דעומד להשבר מכל מקום באם ישבר הרי חייב הזורק בתשלומי הכלי ואם כן בר דמים הוא, ולפי"ז יש לדון דזה שייך רק בזורק, אחר שאינו בעל הכלי, דחייב על שבירתו שישבר, הרי בר דמים הוא וחייב השני, אבל בזורק בעל הכלי אין כאן כל חיוב תשלומין כשישבר, שוב אינו בר דמים ופטור המשבר לכו"ע. ולפי"ז ראית הגמרא מרבה היא לשיטת הרמב"ם דבתר תבר מנא אזלינן, דס"ל להגמ' דהא דקאמר רבה זרק כלי מראש הגג הוא זורק בעל הכלי וכדפירש רש"י בב"ק דכ"ו ע"ב, ובזה דוקא קאמר רבה דהשני פטור, ומשמע דזורק אחר, השני חייב. מוכח דס"ל לרבה דבתר תבר מנא אזלינן, דאי בתר מעיקרא אזלינן אף בזרק אחר פטור השני, דכיון דבתר מעיקרא אזלינן, הרי שברו הראשון וחייב, וממילא השני פטור. וע"כ מוכח מרבה דבתר תבר מנא אזלינן. וזה הוא גם כוונתו של הרמב"ם בפסקו, לדייק דדוקא בזרק בעל הכלי פטור המשבר, אבל בזרק אחר, שאינו בעל הכלי, חייב השני.

ולחכי הוצרך הרמב"ם שפיר לאוקמיה דקאזיל מיניה מיניה, ועולין פסקיו לנכון. (ומה שהקשה הרא"ש בזרק בעל הכלי, למ"ל לטעמא לפטור המשבר משום דמנא תבירא תבר, תיפוק ליה כיון שזרק בעל הכלי בעצמו הרי הוא אבידה מדעת, י"ל עפ"י שיטת הרמב"ם בפ"א מהל' גזילה הי"א, דאבידה מדעת אינה כהפקר, ואסור לרואה ליטול דבר זה לעצמו, ורק דאינו זקוק להחזירו מקרא ד"אשר תאבד" פהט למאבד מדעתו. אך יש לעיין לפי שכתב הכ"מ שם בטעמו משום שבשביל זה שאינו חושש לפקח על נכסיו לא נאמר שהפקירם, וכ"כ בב"י סי' רס"א, ופליג על הטור שם, דס"ל דאבידה מדעת הפקר הוא, והרי הוא של הזוכה ועי' בש"ך שם סק"ג. וזה שייך רק במאבד באופן שאינו חושש בשמירתו, אבל במזיק

בעצמו את שלו לכאו' גם לשי' הרמב"ם הפקר הוא. ויש לעיין ולהתאים עם זה מחלוקת הרשב"א והר"ן בנדורים בפ"ה ע"א במי שאסר נכסיו על עצמו ואכמ"ל).

ומה שכתב המגיד משנה דמתבאר שי' הרמב"ם דהזורק חייב, ממש"כ למעלה לא אבין דשם בהלכה ז' וח', הא ע"י סילוק הכרים הרי נשבר הכלי מזריקה הראשון אבל בשבר אחר יש לומר דהזורק פטור דבתר תבר מנא אזלינן.

אמנם עכ"פ לשי' המגיד משנה מלשון הרמב"ם דס"ל דהזורק חייב קשיין פסקי אהדדי. גם תירוצו של הראב"ד שהביא הרא"ש אינו עולה לדעתי לתרץ פסקי הרמב"ם. דהראב"ד תירץ על הרי"ף, דלהכי נצרך לאוקימתה דרב ביבי משום דמיירי אף דלא מאיסי החבל בלישה. ואי לא אזיל מיניה אף על גב דבתר מעיקרא אזלינן לא הי' משלם נזק שלם על הדלי שהרי על ידי חטיטת החבל נשבר ומשונה הוא. ומלשון הרמב"ם שכ', «ואם היה על החבל אוכל ובעת אכילתן פסקוהו, משלם גם על החבל נזק שלם», הי"ל לפרש דאם הי' על החבל אוכל חייב על הדלי נ"ש, אף בלא נתגלגל מחמתן. ומוכח דהאי אוקימתא שכ' מקודם והוא בנתגלגל מחמתן קאי גם על מש"כ אח"כ באם הי' על החבל אוכל, וע"כ הוא משום דבתר תבר מנא אזלינן.

וראיתי בים של שלמה בפ"ב דב"ק סי' ג' שכ' «באמת לשי' הרמב"ם דבאם הי' על החבל אוכל שוב אין צריכין שתתגלגל מחמתן. אבל לשון הרמב"ם אינו סובל כדבריו, ופסקי הרמב"ם צריכים ביאור».

והנ"ל בביאור פסקי הרמב"ם לשי' המגיד משנה, דבאמת ס"ל להרמב"ם דבתר תבר מנא אזלינן, דהוכחת הגמ' מרבה הוא דס"ל דבתר תבר מנא אזלינן או דמספקי ליה, וכדכתב הרמב"ן בשי' הרי"ף ובשי' הרשב"א שהביא הנ"י שם, דלא דחינן ספיקא דרבא משום ודאי דרבה. ולהכי גבי תרנגולין שהיו מחטטין בחבל, הוצרך לאוקמי דנתגלגל מחמתן, וכאוקימתיה דרב ביבי דקאזל מיניה מיניה, ורק בזרק כלי מראש הגג ס"ל להרמב"ם דחייב הזורק אף אי בתר תבר מנא אזלינן. והוא דהנה בב"ק ק"א ע"א בסוגי' דיש שבח סממנין ע"ג הצמר, דמוקי דצבע בהו קופא, כתב הנמו"י דהא לא אתי אלא למאן דלא דאין דינא דגרמי, אבל למאן דדאין דינא דגרמי חייב דהא אותביניהו בדוכתא דלא מצי למשקליניהו. וכ"ה שי' בעה"מ והרמב"ן במלחמות שם. למדנו מזה דניהו דלא מצי למשקליניהו,

מ"מ כיון די שבת סממנין על גבי הצמר, ומהדר ליה גם הסממנין, הרי לא הזיק גוף הסממנין במציאות, ורק הזיקן בשווין, דלא חזי למידי, ומוזיק בשווין של דבר חייב רק מחיובא דד"ג וחייב רק למאן דדאין דד"ג.

והקצוה"ח סי' שפ"ו סק"ט הקשה, לפי שפרשו התוס' בב"ק דצ"ח ע"א, בהא דקאמר רבה הזורק מטבע של חברו לים הגדול פטור, דא"ל הא מנח קמך וקאמר הגמ' דדוקא במים צלולים דחזי ליה, אבל במים עכורין חייב, ופירשו התוס' שם דאף במים צלולין אי לא מצי למשקלנהו חייב, איך יפרנסו האי סוגיא דצבע בהו קופא הא לא מצי למשקלנהו, ואף למאן דלא דאין דינא דגרמי יתחייב לדידהו.

ולדעתי נראה לחלק, דהתם בזורק מטבע של חברו לים הגדול היכא דלא מצי למשקלינהו, הרי אבד את המטבע ממנו במציאות, ומקרי מוזיק ממש, וחייב מדין מוזיק. מה שאין כן גבי צבע בהו קופא, כיון דאם יש שבת סממנין על גבי הצמר הרי בחזרת הצמר קמהדר ליה גם הסממנין במציאות, ורק דלא בר דמים הוא, כיון דאי אפשר להפרידם מהצמר ואינן ראויין לתשמיש הרי הוא מוזיק את הסממנין בשווין ומוזיק בשווין אינו דין דמוזיק ממש ורק מדינא דגרמי, וממילא מש"כ הקצוה"ח שם דלשי' הנמ"י והרמב"ן ובעהמ"א שם בזורק מטבע של חברו לים הגדול פטור במים צלולין, אף היכא דלא מצי למשקלינהו, ודלא כמש"כ תוס' ורא"ש. ולדעתי מפשטות דברי הגמרא דקאמר אי בעית שקלית, משמע דטעמא בפטורא הוא משום דמצי למשקלנהו, אבל היכא דלא מצי למשקלנהו חייב אף במים צלולין, וכמש"כ התוס' והרא"ש, ומדברי הנמו"י בעצמו בסוגיא שם, כתב ומיירי שהמים הם צלולין וקא חזי ליה והיינו דאמ"ל, הא מנח קמך ואינה אבידה, ואי משום דבעי למיתב זוזא לבר אמוראי למישט ולמשקליה גרמא בעלמא הוא, וגרמא בנזקין פטור, מבואר מדבריו דטעמא דפטורא הוא היכא דמצי למשקלינהו, וע"כ דהיכי דלא מצי למשקלינהו, לכו"ע חייב אף במים צלולין, וכמש"כ לחלק וזה ברור לדעתי. ולפי"ז, הזורק כלי של חברו מראש הגג, אף אי בתר תבר מנא אולינן, וליכא עדיין היזק בעצם הכלי, כ"ז שלא נשבר מכל מקום הרי הזיקו בשווין של הכלי דכיון דסופה להשבר לא שוי מידי, ולא בר דמים הוא, וממילא חייב הזורק מדינא דגרמי, ובעיית הגמרא, אי בתר מעיקרא או בתר תבר מנא אולינן בבהמה שדרסה על הכלי, דכבר העלה הרמב"ן לב"ב בדיני דגרמי דבהמתו פטור, וכל חיוב נזקי ממון הוא רק במוזיק

בהמתו עצם הדבר. ובעי אי בתר מעיקרא או בתר תבר מנא אזלינן. ופשט לו מדרבה, מהא דזרק כלי מראש הגג דרבה לא דאין דינא דגרמי. וממילא מדחייב הראשון, מוכח דבתר מעיקרא אזלינן לפירוש רש"י, ולשיטת הרמב"ן מדפטור גם הראשון, מוכח דס"ל דבתר תבר מנא אזלינן. אבל לדידן דקיי"ל דינא דגרמי, אף דקיי"ל כרבה דבתר תבר מנא אזלינן או דקא מספקא לן, מכל מקום חייב הזורק מדינא דגרמי דאף אי בתר תבר מנא אזלינן ולא הזיק עדיין גוף הכלי, מ"מ הרי הזיקו בשוויו וחייב מדד"ג, וזהו יסוד שי' הרמב"ם.

ושיטת הריטב"א, דס"ל דלדידן מספקא לן אי בתר מעיקרא או בתר תבר מנא אזלינן, לכן שניהם פטורין דהממע"ה ועיין בש"ך סי' שפ"ז ס"ק כ"ז. ולכאורה נהי דמספקא לן אי בתר מעיקרא או בתר תבר מנא אזלינן, מכל מקום יתחייב הזורק לדידן ממ"ג מדינא דגרמי. י"ל דס"ל דלא מקרי הזורק מזיק בשוויו לפי שכתבנו בטעמא דהסוברים דאי בתר תבר מנא אזלינן חייב השני דמקרי בר דמים בזה, דאם ישבר הכלי מזריקת הראשון יתחייב לשלם, הרי שוה הכלי עדיין ובר דמים הוא, אם כן לפי"ז גם גבי הזורק לא מקרי עדיין מזיק בשוויו, דהא יתחייב בתשלומי הכלי בשבירתו, א"כ הרי בר דמים הוא עדיין, ולא הזיקו בשוויו, וחייב רק אי בתר מעיקרא אזלינן, וממילא מספק אי בתר מעיקרא אזלינן, פטור מדין דהממע"ה.

ורק לשי' הרמב"ן דאף אי בתר תבר מנא אזלינן פטור השני, דכיון דסופו להשבר לאו בר דמים הוא מיד, אם כן הרי הזיקו הראשון מיד השוויות של הכלי וחייב מדד"ג, וזהו שי' הרמב"ם. אבל שי' הריטב"א היא כשיטת הראשונים הנ"ל, ממילא גם גבי הזורק, לא הזיק עדיין השוויות של הכלי דבר דמים הוא בזה שיתחייב בשבירתו, וליכא כאן חיוב מצד דינא דגרמי או בתר תבר מנא אזלינן, וממילא מספק אי בתר מעיקרא אזלינן או לא, פטור הראשון מספק.

ואף דלפי"ז יקשה אמאי שניהם פטורין מספק, דלשיטתו דאי בתר תבר מנא אזלינן חייב השני, דמצד חיובו של הראשון מקרי בר דמים, וכדבארנו, אם כן אמאי פטור השני. נהי דספק אי בתר מעיקרא אזלינן, מכל מקום הרי הראשון מספק פטור, וכשישבר, יתחייב הראשון בודאי, הרי הכלי בר דמים הוא עכשיו, ונמצא ששבר השני כלי ששוה דמים ויתחייב לשלם. אך באמת נ"ל דהאי סברא שכתבנו בשי' הראשונים דלהכי מקרי

בר דמים משום דיתחייב הראשון בתשלומי הכלי, הוא רק שייך אי בתר תבר מנא אזלינן, אם כן הכלי עדיין שלם והשני שברתו, ורק שאנו דנין דשבר כלי שאינו בר דמים, ס"ל דמקרי שפיר בר דמים משום חיובו של הראשון כשישבר. אבל אי בתר מעיקרא אזלינן הרי הכלי כבר שבור, ולא עשה השני שום מעשה השבירה, ולהכי פטור מספק מזיק.

ורק דתקשה לפי"ו, דמכל מקום יתחייב השני ממ"נ. דאף אי בתר מעיקרא אזלינן יתחייב מדד"ג לדידן, דהא הפקיע חיובו של הראשון, שהי מתחייב בודאי אם הי' נשבר הכלי מזריקתו. ומצאתי שכבר העיר בזה בספר דברי משפט סי' שפ"ו. וכתב לתרץ על פי דברי הרמב"ן בדיני דגרמי שהקשה אמאי בעשה טמון באש פטור מדיני אדם, יתחייב מדינא דגרמי דפטור את הראשון. ותירץ, דלא דמי לשורף שטר חוב של חברו. דהתם כבר הלוה חייב לשלם המלוה, אבל הכא כיון דאין בעל האש חייב לשלם קודם שהתחיל לשרוף לא מקרי גרמי, כיון דלא הי' עדיין חיוב של בעל האש. הרי דגורם שלא יחול חיוב, לא מקרי גרמי. ולפי"ו תירץ, דהא הכא אף אי בתר מעיקרא אזלינן, מכל מקום אין חיוב על הזורק, רק משעה שנפל לארץ ונשבר, אבל לא כ"ז שעדיין באויר, אם כן נמצא דהשני גרם רק שלא יחול חיוב על הזורק אין זה דינא דגרמי. ודבריו בזה תמוהין. דזה ודאי דלמאן דאמר בתר מעיקרא אזלינן, החיוב חל מיד. דאם לא כן בשבר השני, אמאי חייב הראשון הרי לא נשבר מזריקתו. וע"כ ודאי דלמאן דאמר בתר מעיקרא אזלינן חייב הזורק מיד, דבזריקתו היא שבירתו. ורק באם יקרה שלא נשבר הרי הוא מחזיר לו את הכלי, אבל חיוב תשלומין ודאי חל מיד וזה ברור. ורק דהכא לא צריכי לזה, דכיון דמספקא לן אי בזור מעיקרא או בתר תבר מנא אזלינן אם כן פטור הזורק מספק דהממע"ה, וחייב רק בשנשבר. אם כן השני פועל רק שלא יבוא חיוב על הזורק, לא מקרי גרמי ע"פ דברי הרמב"ן הנ"ל. ואף לפי שכתבתי בירחון "שערי צי"ק" היו"ל בירושלים עיה"ק לדון ולהסתפק אם כל ספק חיוב מדין דוממנ"ה הוא פטור ודאי או דהוא ספק חיוב והארכתי בזה שם, בכל זאת אין זה נוגע לדברנו כאן. דמ"מ דמספק אין על הזורק לשלם מדין דהממע"ה, כשישבר מחמתו חייב בודאי, אם כן השני פעל שלא יחול חיוב ודאי, אין זה דינא דגרמי.

ושי' הטור והמחבר בסי' שפ"ו סעי"ב שכתבו הזורק כלים מראש הגג, ולא היו תחתיהם כרים וכסתות, ובעודם באויר בא אחר ושברם במקל,

הרי הזורק חייב, והמשנר פטור, דחשבינן ליה כשבור משעה שנזרקו, ומוכח טעמו גם דלהכי חייב הזורק משום דחשבינן ליה כשבור משעה שנזרקו, ע"כ דס"ל דביתר מעיקרא וכשי' הרמ"ה, ולהכי פסקו בסי' ש"צ בדרסה על הכלי ולא שברתו, ונתגלגל למקום אחר ונשבר דחייב נזק שלם, דס"ל דביתר מעיקרא אזלינן, וכפשיטות הגמרא בב"ק שם. והא דכתבו בדין דתרנגולין שהיו מחטטין בחבל דחייב נזק שלם, דהוא בנתגלגל מחמתן הוא משום דפסיקת חבל חדש משונה הוא, וכדכ' הסמ"ע סי' ש"צ ס"ק ל"א, והוא כתירוצו של הראב"ד שהביא הרא"ש.

והמפרשים כתבו דס"ל להטור והמחבר בדין דורק כלי מראש הגג כשיטת הרמב"ם. ולדברינו אין טעמם שוה, ויהי' נפ"מ לדינא דורק אבן על כלי ובא אחר וקדם ושברו, דכתבו התוס' בב"ק די"ז ע"ב, דפשיטא דהשני חייב ולא שייך כאן מנא תבירא תבר. וסברא פשוטה היא לחלק בין זורק אבן לזורק כלי עצמו. וכ"כ הנמ"י בשם הרא"ש וכן פסק הש"ך סי' שפ"ו ס"ק כ"ח דהזורק פטור והמשנר חייב. והוא דבזורק אבן על הכלי לא שייך לומר בתר מעיקרא. וממילא לשי' הראשונים דס"ל דאי בתר תבר מנא אזלינן, חייב השני, ולהכי בזורק אבן על הכלי חייב המשנר ופטור הזורק. אבל לשי' הרמב"ן דאף אי בתר תבר מנא אזלינן השני פטור, משום דהכלי לאו בר דמים הוא, אין סברא לחלק בין זרק כלי ובין זרק אבן על הכלי. ובכל אופן פטור השני, דסוף סוף הכלי כיון דעומדת להשבר לאו בר דמים הוא ופטור השני ממילא עולה לשי' הרמב"ם לפי שכתבנו דקאי בשי' הרמב"ן, דגם בזורק אבן על הכלי, כיון דהרי הכלי נעשה לאו בר דמים, ממילא חייב הזורק מדינא דגרמי, דהויק את הכלי בשוויו. ועולה לדברינו לשי' הרמב"ם, דבין זרק כלי ובין זרק אבן על הכלי, בשניהם השני פטור, והראשון חייב. ולשיטת הטור והמחבר לדברינו, דסבירא ליה דביתר מעיקרא אזלינן, ולהכי הראשון חייב והשני פטור, ממילא בזורק אבן על הכלי, לא שייך בזה בתר מעיקרא, הראשון פטור, והשני חייב, ואכמ"ל.

חדו"ת מאת מוסמכי חניכי ותלמידי הישיבה

מלקות בבל יראה

הרמב"ם פסק בהלכות חמץ ומצה פ"א ה"ג "אינו לוקה משום לא יראה ולא ימצא א"כ קנה חמץ בפסח או חימצו כדי שיעשה בו מעשה. אבל אם היה לו חמץ קודם הפסח ובא הפסח ולא ביערו אלא הניחו ברשותו אף על פי שעבר על שני לאוין אינו לוקה מן התורה מפני שלא עשה בו מעשה. ומכין אותו מכות מרדות".

והקשו כל המפרשים דהלא גמרא מפורשת היא בפסחים דף צ"ה דלא ככה. איתא התם "בפרטיה מאי קא ממעט ליה לא יראה ולא ימצא דדמי ליה דהאי אינו לוקה דהוה לאו שניתק לעשה והאי אינו לוקה דהוה ליה לאו שניתק לעשה". וכלל גדול הוא ש"כל לאו שיש בה קום עשה אין לוקין עליו". (חולין קמ"א, מכות ט"ז). א"כ מדוע לוקין אם קנה חמץ או חימצו כדי שיעשה בו מעשה בפסח? ומדוע לא אתי עשה דתשביתו ומנתק הלאו כמו שסובר התוס' (פסחים כ"ט:).

והרבה אחרונים כתבו שלהרמב"ם היתה גירסא אחרת בגמרא שם ועיין פר"ח על הרמב"ם ומהרש"א שם על הגמרא.

והחכם צבי כתב בסימן מ"ב "נלע"ד דלא קשיא שהרי הרמב"ם פסק בפרק ט"ז ה"ד מהלכות סנהדרין דכל לא תעשה שניתק לעשה אם לא קיים עשה שבו הרי זה לוקה. והכא נמי לוקה בלא קיים עשה של ההשבתה בתוך ימי הפסח והשההו עד לאחר הפסח ואף שלאחר הפסח הוא משביתו אין זה מוציאו מידי מלקות של לא יראה לך חמץ שהוא בפסח דוקא וכו'. וראיתי ברש"י ז"ל שכתב בגמ' וז"ל "לא יראה — ואם נראה תשביתוהו, לעולם הוא בעמוד והשבת כל ימות המועד" והן הן הדברים שאמרנו (ראייתו מ"כל ימות המועד" דדוקא בפסח יכול הוא לקיים העשה) עכ"ל".

אבל על תירוץ זה הקשו המרכבת משנה והחזון איש על הרמב"ם דהנה בפרק י"ט מהלכות סנהדרין, הרמב"ם מנה את כל הלאוין שלוקין